

ТЕОРЕТИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ СИЛ ПРИ ОБРІЗУВАННІ КНИЖКОВИХ БЛОКІВ ДИСКОВИМ НОЖЕМ

Петріашвілі Г., професор, Варшавська Політехніка, Польща
Яніцкі П., директор, друкарня ім. В.Л. Анчица, Польща
Комаров С. М., доцент, Українська академія друкарства

Запропоновано теоретичну модель для визначення сил, що виникають при різанні книжкових блоків дисковим ножем. Для виведення розрахункових формул прийнято наступні припущення.

1. Книжковий блок лишається нерухомим, а ніж обертається і рухається назустріч блоку зі швидкістю подачі.

2. Повна сила різання, що діє з боку ножа на блок, складається з нормальної складової, напрямленої вздовж радіусу, і дотичної складової, напрямленої по дотичній до леза в напрямку лінійної швидкості точки леза. Нормальна складова обумовлена руйнуванням аркушів паперу при врізанні ножа, а дотична складова дорівнює сумі сили розпилювання і сили тертя (рис. 1).

3. Величина питомої нормальної складової сили залежить від величини трансформованого кута загострення леза ножа в точці різання [1, 2].

4. Коефіцієнт ковзного різання [3] дорівнює відношенню дотичної складової до нормальної складової сили різання, і для певних умов різання є величиною сталою.

Уявімо, що лезо дискового ножа складається з елементарних призматичних ножів нескінченно малої довжини, кожний з яких виконує похилено-ковзне різання (рис. 1).

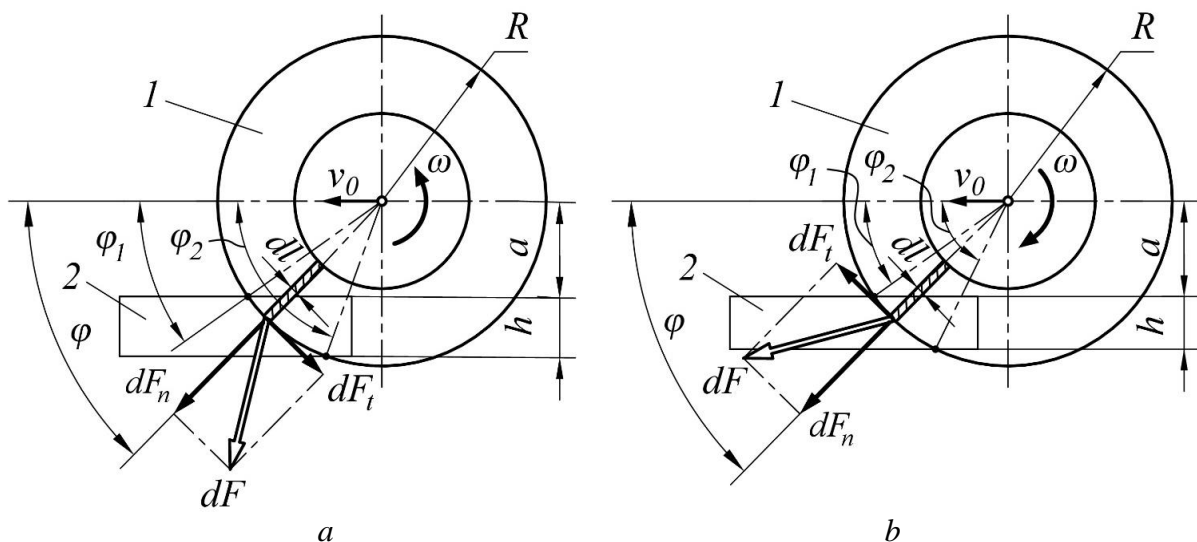

Рисунок 1 – Розрахункові схеми для обчислення сил різання, що діють на книжковий блок, при попутному (а) та зустрічному (б) різанні, 1 – дисковий ніж, 2 – книжковий блок

Оскільки напрямок лінійної швидкості залежить від положення елементарного ножа відносно блоку, тобто, від кута φ , а напрямок швидкості подачі не змінюється, величина трансформованого кута загострення кожного елементарного ножа буде також різною [4]. Враховуючи, що питому нормальну

силу різання можна апроксимувати емпіричною степеневою залежністю [5], запишемо формулу для визначення нормальної складової сили різання на елементарному ножі у вигляді:

$$dF_n = K_0 \left\{ \arctan \left[\tan(\alpha_0) \frac{v_0 \cdot \cos(\varphi)}{\sqrt{[\omega R \cdot \sin(\varphi) \pm v_0]^2 + [\omega R \cdot \cos(\varphi)]^2}} \right] \right\}^\gamma dl, \quad (1)$$

де K_0 і γ – емпіричні коефіцієнти;

α_0 – статичний кут загострення ножа, інші параметри зрозумілі з рис.1.

Вираз у фігурних дужках – значення трансформованого кута загострення ножа [5], знак «плюс» слід приймати для зустрічного різання, «мінус» - для попутного.

Елементарну дотичну складову dF_t обчислимо, як добуток елементарної нормальної складової на сталий коефіцієнт ковзного різання f , що визначається з експериментальних даних. Проеціюємо елементарні сили на горизонтальну і вертикальну вісь, інтегруємо вздовж дуги різання і отримуємо значення поздовжньої F_x і поперечної F_z сили різання:

$$F_x = \int_{\arcsin\left(\frac{a}{R}\right)}^{\arcsin\left(\frac{a+h}{R}\right)} K_0 \left\{ \arctan \left[\tan(\alpha_0) \frac{v_0 \cos(\varphi)}{\sqrt{[\omega R \sin(\varphi) \pm v_0]^2 + [\omega R \cos(\varphi)]^2}} \right] \right\}^\gamma R [\cos(\varphi) \pm f \cdot \sin(\varphi)] d\varphi \quad (2)$$

$$F_z = \int_{\arcsin\left(\frac{a}{R}\right)}^{\arcsin\left(\frac{a+h}{R}\right)} K_0 \left\{ \arctan \left[\tan(\alpha_0) \frac{v_0 \cos(\varphi)}{\sqrt{[\omega R \sin(\varphi) \pm v_0]^2 + [\omega R \cos(\varphi)]^2}} \right] \right\}^\gamma R [\sin(\varphi) \mp f \cdot \cos(\varphi)] d\varphi$$

Верхні знаки слід приймати для зустрічного різання, нижні знаки – для попутного. Інтегрالي у формулах (2) у скінченому вигляді не беруться, тому ми проводили їх дослідження чисельними методами за допомогою Mathcad. Як показує порівняння з експериментальними даними, формули (2) дають досить непогане наближення в певному діапазоні параметрів. За допомогою цих формул можна з достатньою точністю досліджувати вплив різних параметрів налаштування дискового ножа на величини сил різання, не виконуючи трудомістких і дорогих експериментальних досліджень у повному об'ємі. В доповіді наведено деякі результати обчислень сил різання за наведеною методикою і дано порівняння з експериментальними даними.

Список літератури

1. Pil'nenko, A.K. (2012). Kinematicheskaya transformatsiya ugla zatочки lezviya diskovogo nozha. *Міжвузівський збірник "Наукові нотатки"*, (39), 159-162.
2. Janicki, P., & Petriaszwili, G. (2015). Transformacja kinematycznego kąta zaostrenia ostrza noża w procesach rozkroju tektury i papieru nożami krążkowymi. *Opakowanie*, (9), 79-81.
3. Daur'skiy, A.N., & Machikhin YU.A. (1980). Rezaniye pishchevykh materialov: teoriya protsessa, mashiny, intensifikatsiya. *Pishchevaya promyshlennost'*.
4. Janicki, P., Petriaszwili, G., & Komarov, S. (2017). Badanie trajektorii ruchu krawędzi tnącej noża krążkowego podczas krojenia wkładów książkowych. *Opakowanie*, (9), 76-79.
5. Komarov, S., & Petriaszwili, G. (1989). Dynamische Untersuchung des Vibrations-schneidens von Papier. *Maschinenbautechnik*, 11(38), 503-506.